

HUNSBALLE
Ero

100

års jubilæum

1920 - 2020



Kvalitetsfrø med stærke rødder

1. juli 2020 var det 100 år siden, at Hunsballe Frø blev grundlagt af Jens Hvidberg

Vi følger i fodsporene på en mand, hvis liv synes at være et eventyr, men som også var en kamp. Hyrdedrengen, der kæmpede sig frem, men vedblev at være et menneske, der aldrig blev færdig med at tjene livet.

Jens Hvidberg sagde ofte: *"Det, som jeg har begyndt, maa ikke ende med mig!"* Det må man sige er lykkedes. Vi hylder vores grundlægger Jens Hvidberg og ikke mindst vores personale og avlere gennem de sidste 100 år. Uden jer og jeres hårde arbejde var vi ikke nået til, hvor vi er i dag.

Vi dykker lidt ned i historien med nogle beretninger, hvis du har lyst til at læse med her:

Frøavlscenret Hunsballe A/S grundlagt 1893 af Jens Hvidberg (f.1868, d.1944) under navnet "Avlscenret Pajberg", som overgik til aktieselskab den 1. juli 1920. Selskabets formål var hos landmænd at tegne kontraktavl på originale Pajberg- og Hunsballesorter samt andet mark- og roefrø, ligesom selskabets formål også omfatter opkøb og salg af frø og kapitalanbringelse i andre frøforretninger.

Selvom starten var vanskelig og præget af en brand i 1922, opgav han ikke sit foretagende. Man sagde om ham: "Jens Hvidberg havde flere Grundtanker med i sit virke, men Medarbejdernes Vel og Ve laa ham på sinde. Aldrig blev han træt af at prise sine gode Medarbejdere Livet igennem."

Han var en dygtig landmand, der følte ansvaret ved at være betroet et stykke af vores fædrelands jord. Den jord, som han havde myndighed over, den skulle dyrkes på den allerbedste måde, så den ikke blot gav landmanden, men også det danske folk og samfund rige gaver. Han begyndte med nogle få tdr. land, men da han lukkede sine øjne, havde han rådighed over flere hundrede tdr. land.

Pajbjergfonden

Jens Hvidberg ville gerne dedikere flere ressourcer til forædlingsarbejdet og J.S. Fruergaard blev ansat til at varetage dette arbejde, som blev faciliteret og støttet af den nystiftede fond Pajbjergfonden (planteavl og almennyttige formål). Fonden var aktionær i Avlscenretet Pajbjerg, Holstebro (senere Hunsballe Frø). Det var især gulerodsfrøavl, som resulterede i avancer, der gav anledning til stiftelsen af en almennyttig fond. Hvidberg havde den overordnede strategi. Fordi vi i Danmark blev holdt ude af krigen, skal halvdelen af merindtjeningen gå til formål, der ikke vedkom ham.

I 1941 overdrog Jens Hvidberg sin gård "Idagård" til en fond, der bærer gårdens navn. Idagård havde Jens Hvidberg købt i 1917 til avlsforsøg. Det var Jens Hvidbergs ønske, at gården skulle være et lærested for frøavl. Igennem årene har over 300 elever fået en grundig oplæring på gården.

Idagaardfonden stiftes for at kunne sætte fastere former omkring ejerskab og uddeling af penge. Så mens Frøavlscenret Hunsballe tog sig af frøavl og frøhandelen, tog fonden det humanitære og filantropiske arbejde, at hjælpe mennesker der var i nød og række unge landmænd en hjælpende hånd.

Da 2. verdenskrig bryder ud og Danmark besættes, tager det hårdt på Jens med tanke på alle de landsmænd, der led.

Ved Jens' død i 1944

Jens Hvidberg døde i sit hjem på Hunsballe i 1944 og i 1949 blev der sat en mindesten for ham i Hunsballes have. Det blev meddelt i radioen, at Frøavler Jens Hvidberg var død på sin gård ved Struer. I hans eftermæle blev der sagt, at Jens var en af de mænd, som gjorde Danmark større ved, at han fik to strå til at vokse, hvor der før kun voksede et. I sin afskedstale til Jens Hvidbergs begravelse skrev Sognepræst N. P. Nielsen: *"Hans Personlighed, som hans Arbejde kan staa som*



”Det, som jeg har begyndt, maa ikke ende med mig!”

et lysende Eksempel for kommende Slægter. Jens Hvidberg har gennem sit Personlige Liv og sin Indsats været med til at bære og bygge det Danmark, vi alle elsker, og som vi tror og haaber skal staa, mens Bølgerne rulle!”

Hunsballes rejse videre

Efter 2. Verdenskrig voksede omsætningen af udsæd, især fordi forædlingsarbejdet blev forøget og forbedret, således at der nu oftere sendes nye og bedre sorter på markedet.

I løbet af 1960'erne blev der vedtaget avlsregler og den første certificeringsordning, som man frivilligt kunne tilmelde sig, så dagens lys. 1960'erne var præget af øget regulering og indførelse af kvalitetsstandarder.

I 1973 stiftes Dansk Planteforædling, fælles forædlingsvirksomhed af Danske Landboforeningers Frøforsyning, A/S Dansk Frøhandel, Trifolium-Silo, SN-Frø, Foreningen Stamfrøcentralen, Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger og Pajbjergfonden. Firmaerne producerede og udbød på daværende tidspunkt nøjagtigt de samme sorter fra Dansk Planteforædling og kan kun

konkurrere om prisen. Avlere kunne direkte sammenligne og se, hvem der betalte mest for varen. Produktion og salg er nu afhængig af, at man er tilmeldt en certificeringsordning.

Ved Danmarks indtræden i EF i 1973 blev regler for produktion og salg lagt i lovmæssigt faste rammer med grundlag i EU's rådsdirektiver for området. Før det havde man en produktion, som delvis var ucertificeret, men nu blev certificeret frø et konkurrenceparameter. Det gav et stort kvalitetsløft til frøproduktionen og avlerne fik gode priser for frøet i 1973 og 1974, hvilket gav en stigende produktion, fordi flere landmænd ville avle frø. Landmændene kunne nemlig ud over afregningsprisen også få EF-støtte til frøproduktionen.

Dette resulterede i en overproduktion og i 1975/1976 brød markedet sammen. Derfor startede frøbranchen produktionsplanlægningsaftaler, hvor man mødtes i branchen og aftalte produktionsstørrelse.

I 1989 trak Danmarks Brugsforeninger og Pajbjergfonden sig ud af Dansk Planteforædling.

Strukturudvikling i den danske frøbranche

Ligesom inden for andre erhverv har også frøbranchen gennemgået en voldsom koncentration af firmaer. I løbet af årene fra 1988 til 2006 – en periode på 18 år – gik antallet af danske frøfirmaer fra 15 stk. til kun 2 stk.

I 1991 var status 7 firmaer tilbage efter dannelsen af DLF-Trifolium. Herefter blev der et firma mindre i årene 1996 (Anton Niensens Frøavl), 1999 (Morsø Frø), 2002 (Wibollt Frø), 2005 (Kehlets Frøforretning overtages af Hunsballe Frø) og 2006 (Østergaards Frøavl/ Advanta). Så status i 2006 var, at der blot var to danske firmaer tilbage – Hunsballe Frø og DLF-Trifolium.

Samtidig med konsolideringen er der sket en markant internationalisering. Hunsballe Frø A/S blev i 2012, efter flere års samarbejde, opkøbt af DSV - Deutsche Saatveredelung AG, som har hovedsæde i Lippstadt i Tyskland og skiftede navn til DSV Frø Danmark A/S. Således i dag opererer DSV Frø Danmark med flere lande på flere kontinenter. Det har givet øget afsætning og adgang til et bredere produktprogram med bl.a. raps, korn og efterafgrøder

En udbredt metode hos Deutsche Saatveredelung AG til at målrette nye sorter til lokale markeder, består i at foretage den sidste del af forædlingsafprøvningsne lokalt. Selve afprøvningsvaretagelse af samarbejdspartnere, lokale landboforeninger og datterselskaberne.



DSV Frø Danmark, Holstebro.



DSV Frø Danmark, Slagelse.



Dansk frøavl på verdenskortet



Siden 1972 har Niels Mikkelsen været en del af den danske frøindustri. Det var året for hans egen opstart af landbrug og som avler til det daværende Hunsballe Frø

- Det var frøfirmaet her på Struer-egnen, hvor jeg kommer fra og det var Hunsballe Frø, som de fleste avlede til. Det var dengang, man skulle bede om lov til at blive avler. De havde et ry for at levere god og konkurrencedygtig afregning til avlerne, så det var eftertragtet, fortæller Niels Mikkelsen, der i dag stadig leverer frø.

Var med til at sætte retningen

Interessen for frøindustrien både i Danmark og internationalt voksede også, da Niels Mikkelsen i 1989 blev valgt ind i bestyrelsen for Hunsballe Frø. Her tog Niels del i mange års spændende udvikling og store beslutninger. Blandt de helt store beslutninger var blandt andet flytningerne i Holstebro og Slagelse.

- Begge steder lå bynært og var begyndt at mangle plads for at kunne effektivisere og udvikle virksomheden. Først blev der købt ny grund i Holstebro og bygget nyt. Herefter flyttede vi også fra Slagelse til Sørby, fortæller Niels Mikkelsen.

En anden stor begivenhed i historien var at gå fra Hunsballe Frø til DSV Frø. Efter mange års samarbejde med det tyske selskab, hvor man gennem det fællesjede EuroGrass var blevet gensidigt afhængige af hinanden, overtog DSV aktiemajoriteten.

- Det var vigtigt for os at få selskabet placeret, så der fortsat kunne være vækst og udvikling. Vi ville gerne fortsætte med at være et godt og solidt selskab

for avlerne, forklarer Niels Mikkelsen om nogle af de vigtige parametre bag beslutningen.

I dag mener Niels Mikkelsen stadig, at det var en god beslutning og ser med positive øjne på dansk frøavls udvikling i de seneste år:

- Det er spændende at følge en virksomhed i forandring og have været med til at sætte retningen. Jeg er meget tilfreds. Det har udviklet sig godt og der er gang i tingene. Frøavl i Danmark har betydelig vægt og er bestemt sat på verdenskortet. Det kan vi godt være lidt stolte af.





Bygget på kampgejst og relationer



I årene som direktør for Hunsballe Frø oplevede Steen Kisselhegn store ændringer i den danske frøbranche, hvor man blandt andet gik fra 17 danske frøfirmaer til blot to. Hunsballe Frø stod tilbage som det ene

- Det helt afgørende for vores overlevelse var medarbejderne. Det var ikke bare folk, der mødte på arbejde. De brændte for det og de skabte personlige relationer, fremhæver Steen Kisselhegn.

Netop stærke relationer blev nøglen til succes for Hunsballe Frø i årene med store forandringer i frøbranchen. Frem til 1989 havde de danske frøfirmaer arbejdet sammen om udviklingsarbejdet i et fælles selskab, Dansk Plante-forædling. I 1989 slog tre ud af fire aktionærer sig sammen og efterlod Hunsballe Frø i undertal. Dette skete lige op til Steen Kisselhegns tiltrædelse som direktør:

- Jeg blev indkaldt hos formanden for Hunsballe Frø, hvor vi kiggede hinanden i øjnene og stillede spørgsmålet "Kan vi være det firma, der overlever uden for fusionen?". Vi var vestjyder og fast besluttede på, at det kunne vi godt. Det var en fælles beslutning blandt medarbejdere, bestyrelse og ledelse. Der var en kampgejst, som stadig kan mærkes.

En stærk forbindelse

Hunsballe Frø bestod og udviklede sig i lyset af en anden relation. Allerede i 1970'erne var samarbejdet med tyske DSV nemlig begyndt:

- Det var et fantastisk samarbejde om udvikling og produktion og i 1990'erne voksede samarbejdet. De personlige relationer var alfa og omega. Jeg har selv flere bekendtskaber, som stadig holder ved i dag, fortæller Steen Kisselhegn, der i forbindelse med sin tiltrædelse som direktør også blev spurgt til sine tyskkundskaber. Så vigtig var relationen.

Den stærke forbindelse mellem DSV og Hunsballe Frø blev i 2003 udbygget med det fælles selskab EuroGrass, der blandt andet købte forædlings-selskaber i Holland og Tyskland. De to virksomheder var nu tættere forbundet end nogensinde før af fælles salgssafdeling, forædling, IT og produktionsplaner. Samarbejdet bar fortsat frugt og gør det stadig i dag, hvor DSV har overtaget aktiemajoriteten.

Intention om at skabe en god forretning

Steen Kisselhegn kom til Hunsballe Frø som afdelingsleder i Slagelse i 1985 og skiftede i 1990 Slagelse ud med Holstebro som direktør. Han var dog langt fra grøn i frøverdenen efter 10 år hos Frøavlerforeningen. Nu skiftede han til den anden side af bordet:

- Det gik rigtig nemt. I foreningen var formålet at skaffe så mange penge og så gode forhold til frøavlerne, som det var muligt. I Hunsballe Frø gjaldt nøjagtig det samme, naturligvis med et perspektiv om at skabe en god forretning, fortæller tidligere direktør i Hunsballe Frø Steen Kisselhegn.

I dag oplever Steen Kisselhegn stadig intentionen om at skabe gode forhold for avlerne som basis for at skabe en god forretning.

Fremtidens DSV Frø



Lasse Bech, direktør DSV Frø Danmark. Foto: Morten Stricker

DSV Frø udgør i dag en vigtig del af en international koncern. Der leveres danskproduceret kvalitetsfrø som aldrig før til DSV's kunder i hele verden. På det danske hjemmemarked har man fortsat en solid platform, hvor der leveres græs- og kløverblandinger til danske landmænd samt plænegræsblandinger til anlægsgartnere og private forbrugere.

I tråd med at Jens Hvidberg i starten af sidste århundrede dygtigt har udnyttet tidens muligheder og teknologier, er DSV Frø også med helt fremme i dag. Således har DSV Frø de sidste 10 år arbejdet med at udvikle sig på digitale salgsplatforme og senest på sociale medier.

Som en del af DSV koncernen arbejder DSV Frø også på at integrere flere og flere elementer fra koncernens store produktportefølje, som f.eks. rapssorter og den stærke portefølje af efterafgrødeblandinger, som koncernen er eksperter i.

DSV Frø er i dag også helt med fremme ift. at udvikle produkter, der passer ind til tidens behov. Til landbrugskunder er

der i stigende grad behov for løsninger, som bidrager til de krav, landmanden stilles overfor i forbindelse med klimadagsorden og det fortsat uforudsigelige vejr.

Med plænegræssorter står DSV Frø også stærkt. DSV koncernen har nogle af markedets stærkeste sorter, når der måles på slidstyrke og holdbarhed, som bl.a. bruges på nogle af de største fodboldstadions i verden.

DSV Frø er i dag en moderne virksomhed, som kontinuerligt arbejder på at blive mere og mere effektiv inden for de aktiviteter, man er involveret i. De seneste par år har virksomheden arbejdet på at blive endnu mere konkurrencedygtig ved at effektivisere hele værdikæden fra mark til sæk. Fremover vil DSV Frø fortsætte den udvikling samtidig med, at produkter og salgsstrategier udvikles.

Det er således vores mål, at DSV Frø fortsat kan være en særdeles konkurrencedygtig spiller på frømarkedet til gavn for virksomhedens frøavlere og kunder.

Om DSV Frø Danmark A/S

DSV Frø Danmark (tidligere Hunsballe Frø) er en del af Deutsche Saatveredelung, en af Tysklands største planteforædlingsvirksomheder. Vores sortiment omfatter ud over frø til vildtpleje og bier/insekter også græs- og kløverfrø, raps, plænegræs, efterafgrøder samt grøntfoderplanter.

Vi har produceret kvalitetsfrø siden 1920 og er i dag en af Europas førende specialister i produktion af græs- og kløverfrø samt udvikling af frøblandinger. DSV Frø Danmark har hovedkontor i Holstebro samt en afdeling ved Slagelse.

DSV Frø Danmark A/S
Energivej 3
7500 Holstebro
Tlf. 97 42 05 33
www.dsv-froe.dk
info@dsv-froe.dk

